بہ نام خداوند

پروژهی درس مبانی طراحی کنترل اتوماتیک

عرفان اعتصامي

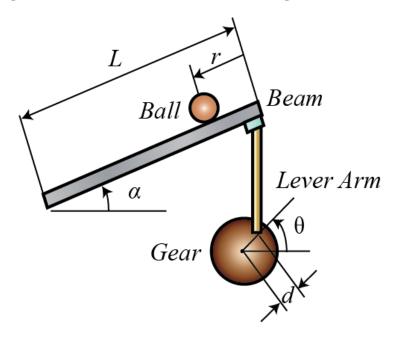
شمارهی دانشجویی: ۹۶۱۰۶۲۱۴

فهرست:

۲	مقدمه
۴	پرسش شماره ۱
14	پرسش شماره ۲
١٨	پرسش شماره ۳
١٨	روش <i>ZN</i> فركانسي
19	روش ZN — Modified
۲۰	روش AH فركانسي
71	مقایسهی سه روش
74	پرسش شماره ۴
74	معيار ITAE
۲۷	معيار ISE
۲۹	معيار ITSE
	معيار IT2SE
٣٣	مقایسهی چهار معیار
٣۴	پرسش شماره ۵
	مقایسه با کنترل کنندههای طراحیشده در پرسشهای قبل
	پرسش شماره ۶
	انتخاب كنترل كننده
	حذف اغتشاش

مقدمه

هدف از این پروژه، استفاده از خانواده ی کنترل کنندههای PID برای کنترل نمودن سیستم Ball & Beam و نگه داشتن یک توپ در وسط یک تیر می باشد. فیزیک این سیستم در شکل ۱ مشاهده می شود.

شکل ۱: فیزیک سیستم Ball & Beam

مقدار پارامترهای این سیستم به شرح زیر است.

طول تیر: $L=1m$	شعاع چرخدنده: $d=0.05m$
شعاع توپ: $a=0.02m$	جرم توپ: $m=1Kg$
ضریب میرایی: $c=0.5rac{Kg.m}{s}$	در مدل اصلی) $\frac{m}{s}$ (در مدل اصلی)
ضریب گیربکس: $nG=5$ (کاهنده ی دور)	حد اشباع: $nSat=10$

جدول ۱: مقدار پارامترهای سیستم

 γ حال، به استخراج معادلات مکانیکی حاکم بر سیستم میپردازیم. در ابتدا با استفاده از روش لاگرانژ داریم و سرعت زاویه ای توپ میباشد):

$$T = \frac{1}{2}m\dot{r}^2 + \frac{1}{2}J\dot{\gamma}^2 \xrightarrow{a\dot{\gamma} = \dot{r}} T = \frac{1}{2}(m + \frac{J}{a^2})\dot{r}^2$$

$$V = mg(L - r)\sin(\alpha) \xrightarrow{d \times \sin(\theta) = L \times \sin(\alpha)} V = mgd\left(1 - \frac{r}{L}\right)\sin(\theta)$$

$$R_c = \frac{1}{2}c\dot{r}^2$$

زابطه ی لاگرانژ:
$$\frac{d}{dt}\left(\frac{\partial T}{\partial \dot{r}}\right) - \frac{\partial T}{\partial r} + \frac{\partial R_c}{\partial \dot{r}} + \frac{\partial V}{\partial r} = 0 \rightarrow \left(m + \frac{J}{a^2}\right)\ddot{r} + c\dot{r} = mg\frac{d}{L}\sin(\theta)$$

$$\xrightarrow{\sin(\theta) \cong \theta, \mathcal{L}} \left(m + \frac{J}{a^2} \right) s^2 R + cs R = mg \frac{d}{L} \Theta \xrightarrow{J = \frac{2}{5} mr^2} P(s) = \frac{R}{\Theta} = \frac{gd}{\frac{7}{5} Ls^2 + \frac{c}{m} Ls}$$

نکته: در حل تمام پرسشهای پروژه، از مدل خطی شده ی سیستم اصلی یعنی P(s) استفاده شده است.

تابع تبدیل موتور به صورت زیر ارائه شده است که ورودی آن، ولتاژ (V) و خروجی آن، مکان موتور ($heta_m$) میباشد.

$$G(s) = \frac{0.0274}{0.003228s^2 + 0.003508s}$$

رابطهی بین ولتاژ و مکان خروجی نیز به صورت زیر عنوان شده است.

$$R = 2V \rightarrow \frac{vV}{R} = nVR = 0.5, VR(s) = 0.5$$

همچنین توجه شود که بین مکان موتور (θ_m) و مکان چرخدنده (θ) ، رابطه ی زیر برقرار است.

$$\theta_m = -nG \times \theta$$

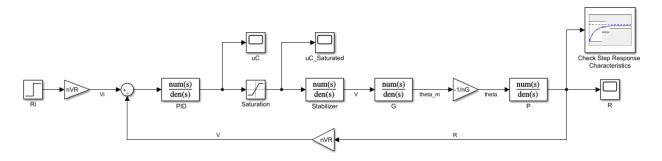
در مجموع با توجه با توضیحات فوق، سیستمی که باید برای آن کنترل کننده طراحی کنیم به صورت زیر تعریف میشود.

$$G_p = G \times \frac{-1}{nG} \times P \to G_p = \frac{-0.59418}{s^2(s+1.087)(s+0.3571)}$$

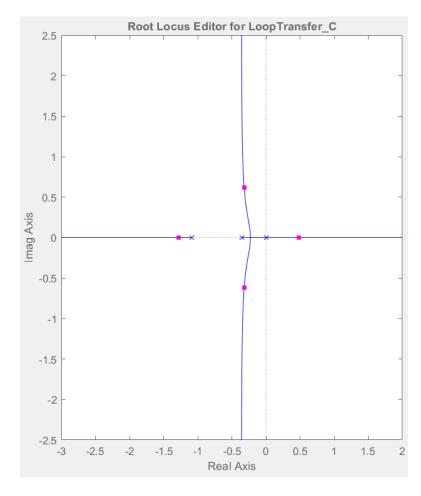
همچنین توجه شود که مکان مطلوب ما به صورت $R_i = rac{L}{2} = 0.5m$ میباشد.

پرسش شماره ۱ (پوشهی *Q*1)

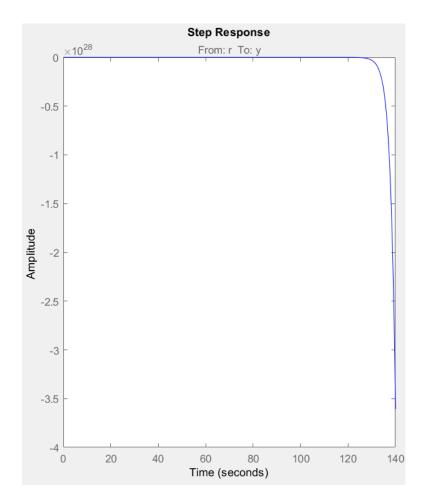
در ابتدا، با استفاده از جعبه ابزار SISO، مکان هندسی ریشههای مدارباز و پاسخ پلهی مداربسته را برای G_p رسم می کنیم (نمودارهای ۱ و ۲). توجه شود که مدار کنترلی را به صورت شکل ۲ در نظر گرفتهایم.

شکل ۲: مدار کنترلی

نمودار ۱: مکان هندسی ریشههای مدارباز – بدون پایدارساز و بدون کنترل کننده

نمودار ۲: پاسخ پلهی مداربسته – بدون پایدارساز و بدون کنترل کننده

همان گونه در نمودارهای ۱ و ۲ مشاهده می شود، G_p ناپایدار می باشد (Design 1).

IMC پس در ابتدا، با توجه به راهنمایی صورت پرسش، به طراحی یک پایدارساز میپردازیم. اگر در ابتدا، روش Euclid.m را انتخاب کنیم؛ با استفاده از الگوریتم اقلیدس و تابع Euclid.m خواهیم داشت (حذف توانهای $10^{\pm 15}$):

$$N(s) = \frac{6.1916}{(s+1)^4}$$

$$X(s) = \frac{1.4436(s+1.087)(s^2+0.6259s+0.103)}{(s+1)^3}$$

$$M(s) = \frac{-10.421 \times s^2(s+1.087)(s+0.3571)}{(s+1)^4}$$

$$Y(s) = \frac{-0.095964(s + 2.984)(s^2 + 2.572s + 4.914)}{(s+1)^3}$$

با فرض Q(s)=0 داریم:

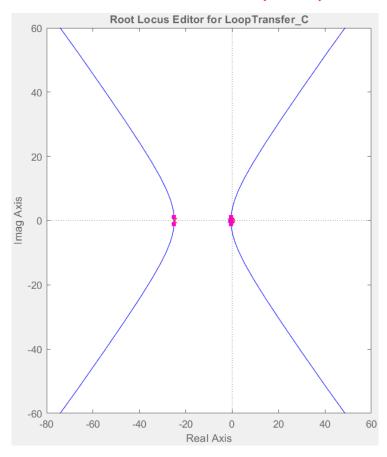
$$K(s) = \frac{X(s) + M(s)Q(s)}{Y(s) - N(s)Q(s)} \to K(s) = \frac{-15.043(s + 1.087)(s^2 + 0.6259s + 0.103)}{(s + 2.984)(s^2 + 2.572s + 4.914)}$$

متأسفانه اگر کنترلکننده ی فوق را به عنوان پایدارساز انتخاب کنیم؛ دیگر به کمک هیچ کنترلکننده ای از نوع PID قادر به ارضاء خواسته های زمانی پرسش نخواهیم بود. پس، این بار سعی میکنیم، به صورت دستی و با افزودن صفر و قطب، سیستم را پایدار کنیم.

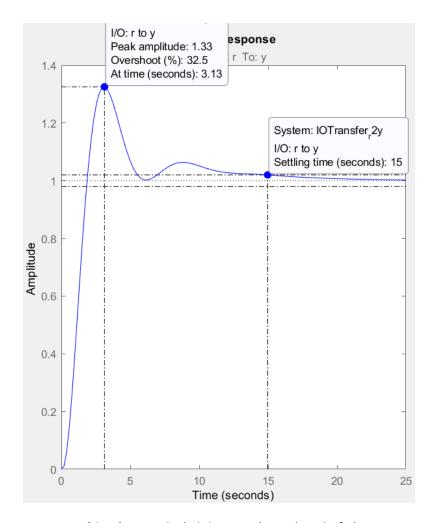
نکته: پایدارساز را به صورت گویای سره طراحی میکنیم.

در گام اول، با توجه به دو مجانب مایلی که در نمودار ۱ مشاهده میشود، یک زوج صفر مزدوج مختلط در -25 و سپس برای سره بودن پایدارساز، دو قطب در -25 لحاظ کرده و در نهایت تابع تبدیل زیر را به عنوان پایدارساز برمی گزینیم (Desgin 2).

$$K(s) = -0.2 \frac{(24.01s^2 + 9.4s + 1)}{(1 + 0.04s)^2} = \frac{-2941.2(s^2 + 0.4s + 0.0425)}{(s + 25)^2}$$

نمودار ۳: مکان هندسی ریشههای مدارباز - با پایدارساز و بدون کنترل کننده

نمودار ۴: پاسخ پلهی مداربسته - با پایدارساز و بدون کنترل کننده

همانگونه که در نمودارهای ۳ و ۴ مشاهده می شود؛ سیستم G_p با پایدارساز K پایدار شده است. حال برای ارضاء شروط پرسش، به طراحی کنترل کنندهای از خانواده ی PID می پردازیم.

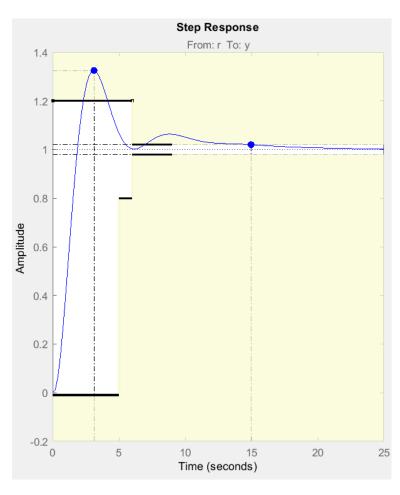
PD-F برابر با lag برابر با lag ایجاد یک lag برابر با lag انتخاب $rac{d}{d}$ برابر با $rac{d}{d}$ انتخاب $rac{d}{d}$ بد عنوان کنترل کننده به جای $rac{d}{d}$ که خود دارای یک انتگرال گیر خالص دیگر است، کاملاً منطقی به نظر میرسد.

نکته: در ادامه ی این پروژه، کنترل کننده ای از خانواده ی PID را برای G_p پایدارشده یعنی $K imes G_p$ طراحی می کنیم.

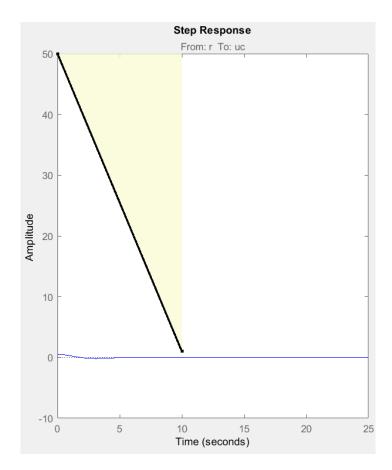
$$G_{ps}(s) = K(s)G_p(s) \rightarrow G_{ps}(s) = \frac{1747.6(s^2 + 0.4s + 0.0425)}{s^2(s + 25)^2(s + 1.087)(s + 0.3571)}$$

برای انجام فرآیند طراحی، در ابتدا، معیار فراجهش زیر 20% و زمان نشست (با معیار 2%) کمتر از 60 را در نمودار مکان هندسی ریشههای مدار باز و پاسخ پلهی مداربسته مشخص می کنیم. همچنین برای اهمیت موضوع اشباع شدن عملگر (Sat=10)، پاسخ پلهی سیگنال کنترلی (Sat=10) را نیز در ابزار Sat=10)، پاسخ پلهی می کنیم.

SISO در ابتدا طراحی را به کمک SISO در SISO انجام دادیم. اما سپس، برای کاهش سعی و خطا در رسیدن به مطلوبات طراحی، از گزینهی SISO استفاده کرده و به طراحی کنترل کننده پرداختیم. توجه شود که در معیارهای بهینهسازی، حد اشباع مجاز سیگنال کنترلی را مقداری بیش از OII یعنی OII در نظر گرفتیم؛ زیرا تنها در زمان محدودی در ابتدای پاسخ پله، سیگنال کنترلی بیشتر از مقدار مجاز OII بوده و سیگنال خروجی OII تنها در ابتدا، مقداری با سیگنال OII بیشتر از مقدار مجاز OII بوده و سیگنال خروجی OII تنها در ابتدا، مقداری با سیگنال مداربسته به متفاوت خواهد بود و در نتیجه، تغییر قابل توجهی در مقدار فراجهش و زمان نشست پاسخ پلهی مداربسته به وجود نخواهد آمد.

نمودار ۵: نمایش مطلوبات طراحی در پاسخ پلهی مداربسته - با پایدارساز و بدون کنترل کننده

نمودار ۶: نمایش مطلوبات طراحی در پاسخ پلهی سیگنال کنترلی – با پایدارساز و بدون کنترل کننده

در نهایت کنترل کنندهی PD-F زیر را انتخاب می کنیم (Design 3).

$$C(s) = \frac{85 \times (s + 2.4)}{(s + 60)}$$

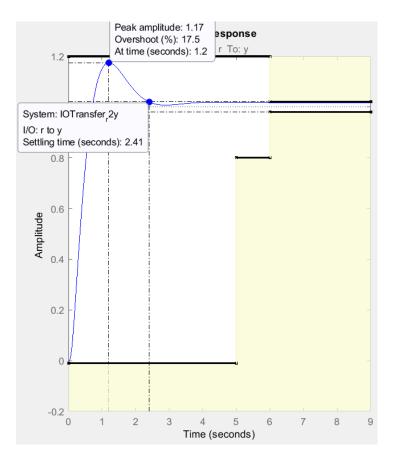
with
$$Kp = 3.4$$
, $Td = 0.4$, $N = 24$

Continuous-time PDF controller in standard form

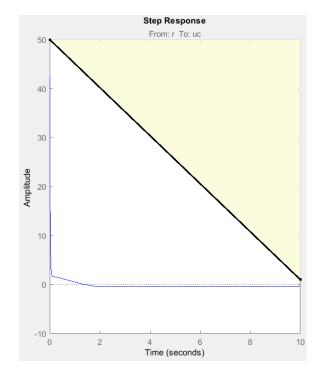
شكل ۳: نمايش (با دستور pidstd) تابع تبديل كنترل كنندهى طراحىشده

در نمودارهای ۷، ۸ و ۱۱، پاسخ پلهی مداربسته، سیگنال کنترلی و فراهم شدن مطلوبات کنترلی در آنها، مشاهده می شود.

$$t_s = 2.41s < 6s, Overshoot = 17.5\% < 20\%, uC(0) = 21.25 > 10$$

نمودار ۷: پاسخ پلهی مداربسته – با پایدارساز و با کنترل کننده

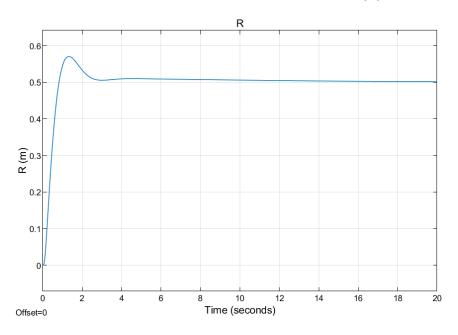

نمودار ۸: پاسخ پلهی سیگنال کنترلی – با پایدارساز و با کنترل کننده

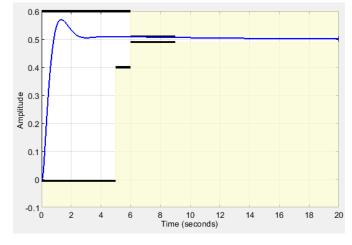
با اعمال کنترلکننده و پایدارساز طراحی شده در مدل Simulink پاسخ پلهی مداربسته، سیگنال کنترلی و سیگنال کنترلی پس از اشباع در ادامه نمایش داده شدهاند. همانگونه که در نمودار ۹ مشاهده میشود، پاسخ پلهی مداربسته با رعایت مطلوبات طراحی به مقداری نهایی $R_i = \frac{L}{2} = 0.5m$ رسیده است.

Scope و استفاده از تابع Workspace و استفاده از تابع Scope الازم به ذکر است که در صورت ذخیره ی خروجی Scope در مقدار فراجهش (کاهش) به دلیل بیشتر بودن مشاهده می کنیم که تغییرات اند کی در زمان نشست (افزایش) و مقدار فراجهش (کاهش) به دلیل بیشتر بودن مقدار اولیه ی سیگنال کنترلی از حد اشباع، رخ داده است.

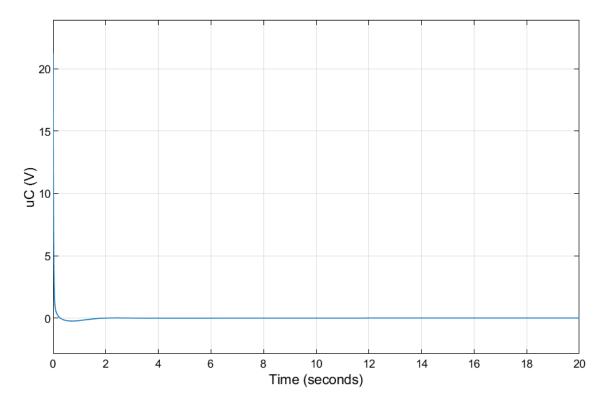
 $t_s = 2.5152s < 6s, Overshoot = 14.0330\% < 20\%, uC(0) = 21.25 > 10$

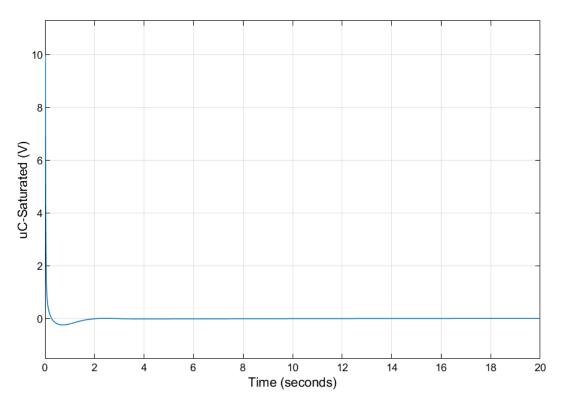
نمودار ۹: پاسخ پلهی مداربسته در ۱۹: پاسخ پلهی

نمودار ۱۰: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک Check Step Response Chracteristics) در

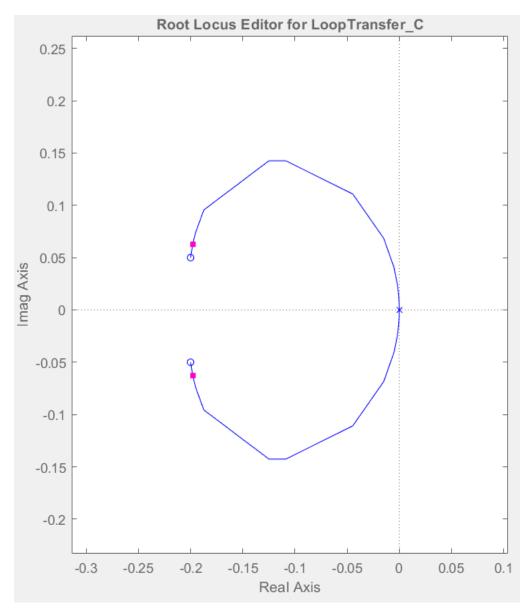

Simulink نمودار ۱۱: پاسخ سیگنال کنترلی (پیش از اشباع) در

Simulink نمودار ۱۲: پاسخ سیگنال کنترلی (پس از اشباع) در

نکته: دنبالهی نسبتاً کشیدهی مشاهده شده در پاسخ پلهی مداربسته در نمودار ۷ و ۹، به دلیل وجود دو انتگرال گیر خالص در مخرج سیستم G_{ps} (معادل با یک lag برابر با lag برابر با lag میاشد که خود منجر به تشکیل دو قطب مداربستهی غالب در نزدیکی محور موهومی مطابق با نمودار ۱۳ می شود.

نمودار ۱۳: نمایش دو قطب غالب در نزدیکی محور موهومی در مکان هندسی ریشههای مدارباز – با پایدارساز و با کنترل کننده

پرسش شماره ۲ (یوشهی *Q*2)

حال به کمک ابزار pidTuner به طراحی یک کنترلکننده PD-F میپردازیم که مطلوبات کنترلی زمان برای نشست (با معیار 6s) کمتر از 6s و مقدار فراجهش کمتر از 20% را با رعایت حد اشباع (6s) برای سیستم پایدارشده (6s) فراهم کند.

نکته: برای طراحی به روش کلاسیک، مدار کنترلی شکل ۲ را مقداری تغییر میدهیم؛ یعنی VR را از مسیر پسخوراند و پیشپردازنده حذف کرده و معادلاً به بعد از پایدارساز (Stabilizer) منتقل میکنیم و به این ترتیب، سیستم پایدارشده به $G_{ps}VR=0.5G_{ps}$ تبدیل میشود.

به عنوان نمونه می توان کنترل کننده ی زیر را انتخاب نمود.

$$C(s) = \frac{292.22(s+1.049)}{(s+73.82)}$$

 $t_s = 0.697s < 6s, Overshoot = 5.76\% < 20\%, uC(0) = 73.06 > 10$

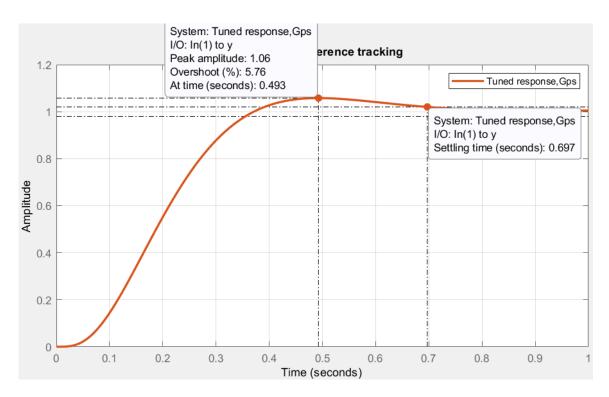
with Kp = 4.15, Td = 0.939, N = 69.3

Continuous-time PDF controller in standard form

شكل ۴: نمایش (با دستور pidstd) تابع تبدیل كنترل كننده ی طراحی شده (خروجی pidTuner)

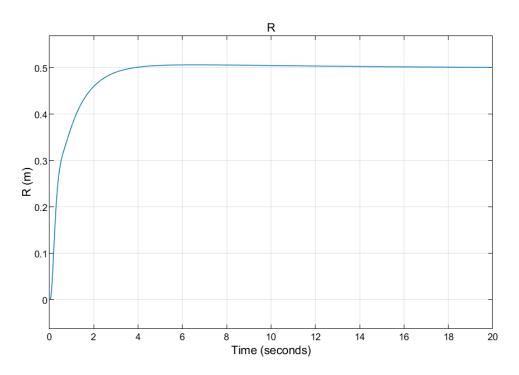
Controller Parameters	
	Tuned
Кр	4.1539
Ti	n/a
Td	0.93944
N	69.3477
Performance and Robustr	ness
Performance and Robustr	ness
Rise time	Tuned
Rise time Settling time	Tuned 0.224 seconds
Performance and Robusti Rise time Settling time Overshoot Peak	Tuned 0.224 seconds 0.697 seconds
Rise time Settling time Overshoot Peak	Tuned 0.224 seconds 0.697 seconds 5.76 %
Rise time Settling time Overshoot	Tuned 0.224 seconds 0.697 seconds 5.76 % 1.06

شکل ۵: مشخصات کنترل کنندهی طراحی شده (خروجی pidTuner)

نمودار ۱۴: پاسخ پلهی مداربسته – با پایدارساز و با کنترل کننده

مشابه پرسش ۱، با اعمال کنترلکننده و پایدارساز طراحی شده در مدل Simulink، پاسخ پلهی مداربسته، سیگنال کنترلی و سیگنال کنترلی پس از اشباع در ادامه نمایش داده شدهاند.

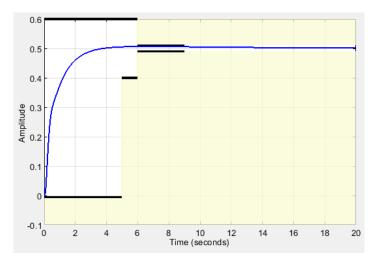

نمودار ۱۵: پاسخ پلهی مداربسته در Simulink

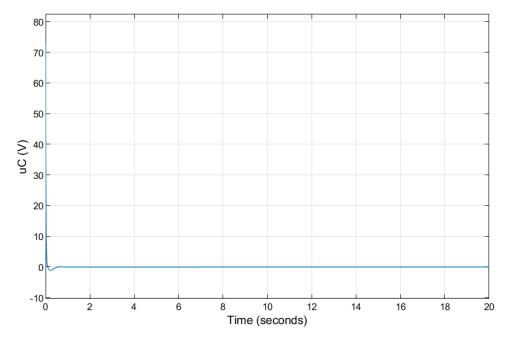
نکته: علت تفاوت دو نمودار ۱۴ و ۱۵، وجود اشباع در مدل اصلی میباشد (مقایسهی نمودارهای ۱۷ و ۱۸) که البته در هر دو حالت، مطلوبات کنترلی فراهم شدهاند.

Scope در Workspace و استفاده از تابع Scope در Scope در استفاده از تابع Scope در مشاهده می کنیم که تغییرات اند کی در زمان نشست (افزایش) و مقدار فراجهش (کاهش) به دلیل بیشتر بودن مقدار اولیه Scope سیگنال کنترلی از حد اشباع، رخ داده است.

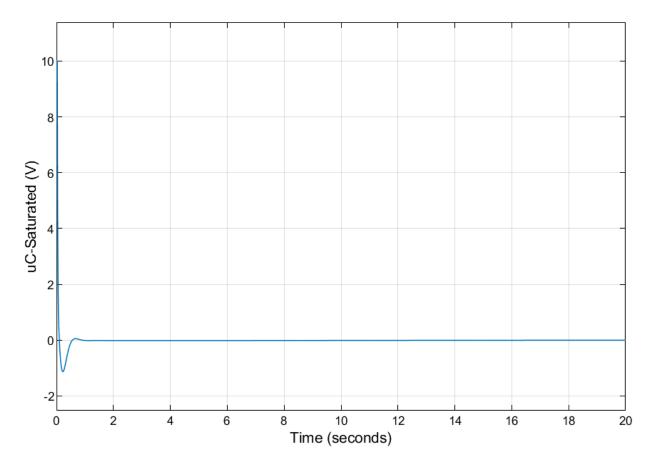
 $t_s = 2.9611s < 6s, Overshoot = 1.3157\% < 20\%, uC(0) = 73.06 > 10$

نمودار ۱۶: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک Check Step Response Chracteristics) در

نمودار ۱۷: پاسخ سیگنال کنترلی (پیش از اشباع) در Simulink

Simulink نمودار ۱۸: پاسخ سیگنال کنترلی (پس از اشباع) در

نکته: مشابه با پرسش ۱، دنبالهی نسبتاً کشیدهی مشاهده شده در پاسخ پلهی مداربسته در نمودار ۱۵، به دلیل وجود دو انتگرال گیر خالص در مخرج سیستم G_{ps} (معادل با یک lag برابر با $^{\circ}$ 180°) میباشد که خود منجر به تشکیل دو قطب مداربسته ی غالب در نزدیکی محور موهومی مطابق با تابع تبدیل مداربسته در شکل ۶ میشود (عبارت $(s^2 + 0.3904s + 0.04294)$ در مخرج، دارای دو ریشهی $(s^2 + 0.3904s + 0.04294)$ میباشد).

Continuous-time zero/pole/gain model.

شكل ۶: تابع تبديل مداربسته

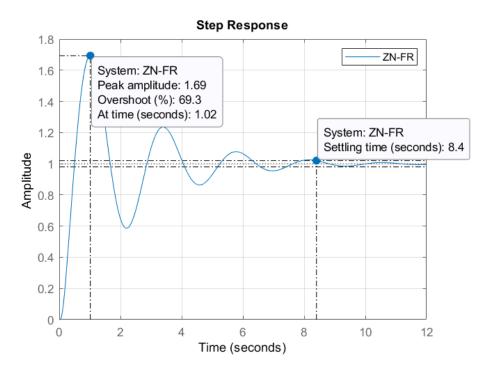
پرسش شماره ۳ (پوشه*ی Q*3)

منظور از این پرسش، استفاده از روشهای کلاسیک برای طراحی کنترلکنندهی PID میباشد.

نکته: بدیهی است که با استفاده از روشهای کلاسیک، لزوماً نمی توانیم مطلوبات کنترلی زمان نشست، مقداری فراجهش و حد اشباع را فراهم کنیم. همچنین برای طراحی به روش کلاسیک، مدار کنترلی شکل ۲ را مقداری تغییر می دهیم؛ یعنی VR را از مسیر پسخوراند و پیشپردازنده حذف کرده و معادلاً به بعد از پایدارساز (Stabilizer) منتقل می کنیم و به این ترتیب، سیستم پایدارشده به $G_{ps}VR = 0.5G_{ps}$ تبدیل می شود.

نکته: با توجه به وجود دو انتگرال گیر خالص در تابع تبدیل سیستم پایدارشده (G_{ps})، قادر به تقریب زدن سیستم به صورت مدلهایی نظیر IPTD و IPTD و IPTD نیستیم؛ به عنوان مثال در صورت استفاده از تابع NaN بازگردانده می شود و هنگام استفاده از تابع OptApp نیز به مشکل برمی خوریم. در نتیجه؛ مطابق راهنمایی های انجام شده توسط دستیار آموزشی درس، تنها از روشهایی استفاده می کنیم که تنها مبتنی بر پاسخ فرکانسی باشند؛ یعنی روشهای روشهای ZN - Modified ZN

روش ZN فرکانسی

نمودار ۱۹: پاسخ پلهی سیستم مداربسته با روش ZN فرکانسی

$$C(s) = \frac{64.207(s^2 + 0.404s + 4.884)}{s(s + 47.31)}$$

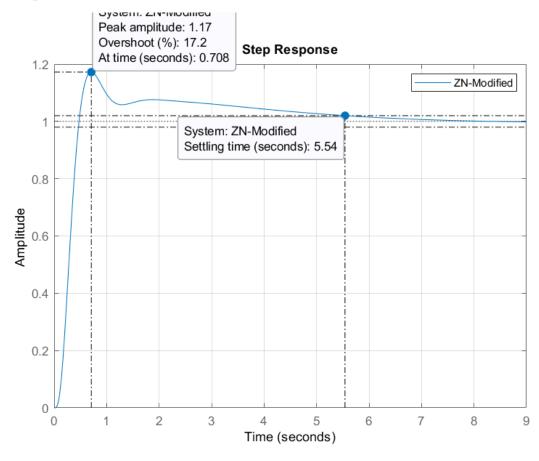
with
$$Kp = 5.84$$
, $Ti = 0.881$, $Td = 0.211$, $N = 10$

Continuous-time PIDF controller in standard form

شکل ۷: نمایش (با دستور pidstd) تابع تبدیل کنترل کننده طراحی شده به روش ZN فرکانسی

روش ZN – Modified

$$r_b = 1$$
, $\phi_b = 70^{\circ}$

ZN-Modified نمودار ۲۰: پاسخ پلهی سیستم مداربسته با روش

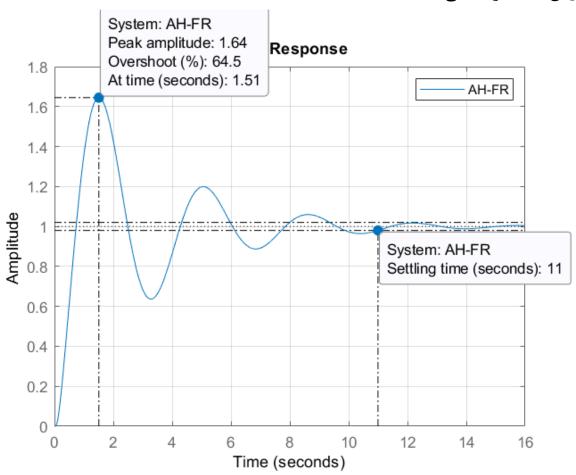
$$C(s) = \frac{36.6(s^2 + 1.172s + 0.3597)}{s(s + 12.58)}$$

with
$$Kp = 3.33$$
, $Ti = 3.18$, $Td = 0.795$, $N = 10$

Continuous-time PIDF controller in standard form

ZN-Modified شکل ۸: نمایش (با دستور pidstd) تابع تبدیل کنترل کنندهی طراحی شده به روش

روش AH فركانسى

نمودار AH: پاسخ پلهی سیستم مداربسته با روش AH فرکانسی

$$C(s) = \frac{32.103(s^2 + 3.527s + 3.256)}{s(s + 37.85)}$$

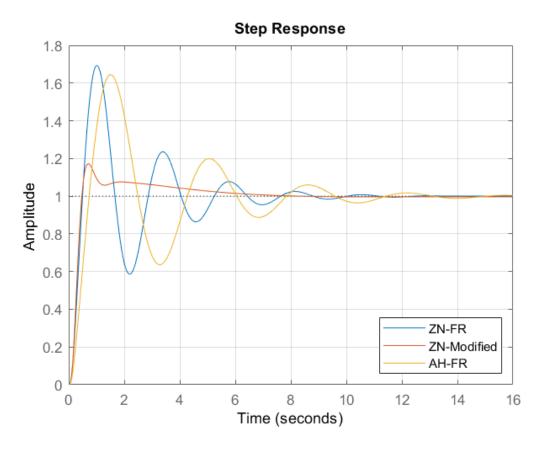
with
$$Kp = 2.92$$
, $Ti = 1.06$, $Td = 0.264$, $N = 10$

Continuous-time PIDF controller in standard form

شکل ۹: نمایش (با دستور pidstd) تابع تبدیل کنترل کننده طراحی شده به روش AH فرکانسی

مقایسهی سه روش

$$t_s(s)$$
: $ZN - Modified = 5.54 < 6 < ZN = 8.4 < AH - FR = 11$
 $Overshoot(\%)$: $ZN - Modified = 17.2 < 20 < AH - FR = 64.5 < ZN = 69.3$

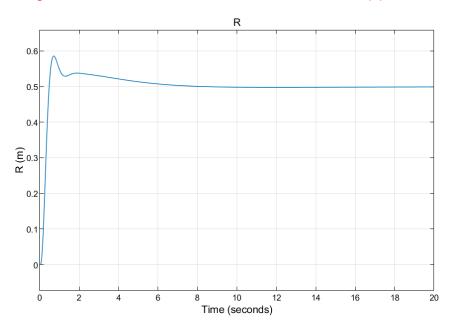

نمودار ۲۲: مقایسهی پاسخ پلهی مداربسته با هر سه روش

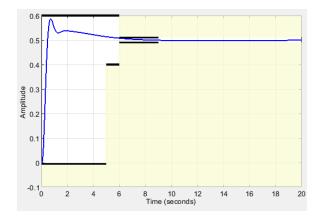
با توجه با نمودار ۲۰ مشاهده می شود که کنترل کننده ی طراحی شده به روش ZN-Modified مطلوبات کنترل کننده کنترلی زمان نشست و مقدار فراجهش را فراهم می کند. همچنین مشابه دو پرسش قبل، با اعمال این کنترل کننده و پایدارساز طراحی شده در مدل Simulink پاسخ پلهی مداربسته، سیگنال کنترلی و سیگنال کنترلی پس از اشباع در ادامه نمایش داده شده اند.

Scope و استفاده از تابع Scope و استفاده از تابع Scope و استفاده از تابع Scope مشاهده می Scope مشاهده می Scope و برسش قبل، هیچ تغییری در زمان نشست و مقدار فراجهش به دلیل کمتر بودن مقدر سیگنال کنترلی از حد اشباع، رخ نمی دهد.

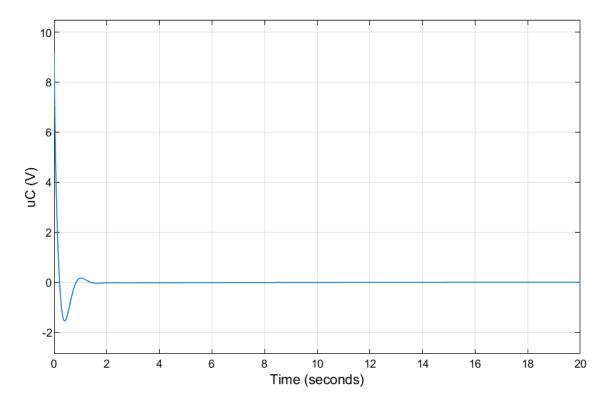
ZN - Modified: $t_s = 5.54s < 6s$, Overshoot = 17.2% < 20%, uC(0) = 9.150 < 10

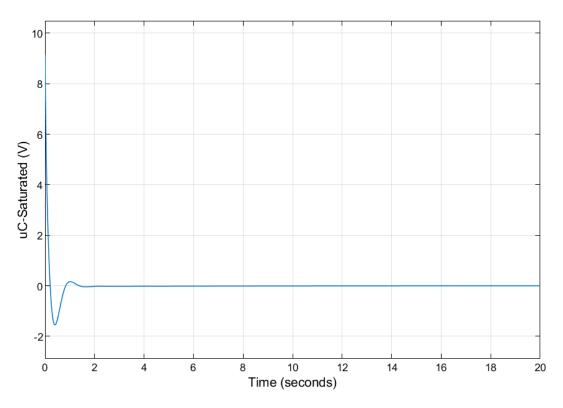
Simulink نمودار ۲۳: پاسخ پلهی مداربسته در

نمودار ۲۴: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک Check Step Response Chracteristics) در

Simulink مودار ۲۵: پاسخ سیگنال کنترلی (پیش از اشباع) در

Simulink نمودار ۲۶: پاسخ سیگنال کنترلی (پس از اشباع) در

پرسش شماره ۴ (پوشهی *Q*4)

در حل این پرسش، از ابزار OptimPID استفاده شد که bugهای نرمافزاری زیادی دارد؛ به عنوان مثال، به زمان اجرا، نوع کنترل کننده، حد اشباع و مقدار فراجهش در تنظیمات خود، واکنش متغیری نشان می دهد و در اغلب اوقات، آنها را نادیده می گیرد. همچنین گاهی اوقات نیز، پیش از شروع به کار، این ابزار متوقف شده و خطا می دهد. به هر صورت مطابق راهنمایی های دستیار آموزشی درس، از این ابزار برای طراحی کنترل کننده PID - F استفاده می کنیم. به علاوه، فرآیند طراحی را با PID - F بررسی می کنیم. PID - F انجام داده و تمام نتایج را در محیط PID - F بررسی می کنیم.

نکته: بدیهی است که با استفاده از ابزار OptimPID، لزوماً نمی توانیم مطلوبات کنترلی زمان نشست، مقدار فراجهش و حد اشباع را فراهم کنیم و تنها هدف، استفاده از معیارهای بهینه سازی نظیر ITAE میباشد.

نکته: برای طراحی با ابزار $Q4\_Ball\_Beam\_mdl.mdl$ ، مدل $Q4\_Ball\_Beam\_mdl.mdl$ را به عنوان ورودی به آن داده یم با ابزار VR را از مسیر داده یم بینی برسش VR را از مسیر داده و همچنین مدار کنترلی شکل VR را نیز مشابه پرسش VR و VR منتقل می کنیم و به این پسخوراند و پیش پردازنده حذف کرده و معادلاً به بعد از پایدارساز (VR منتقل می کنیم و به این ترتیب، سیستم پایدارشده به VR و VR به تبدیل می شود.

نکته: توجه شود که مطابق مقاله ی پیوست شده در پوشه ی این ابزار، شکل کنترل کننده ی PID طراحی شده به صورت زیر خواهد بود.

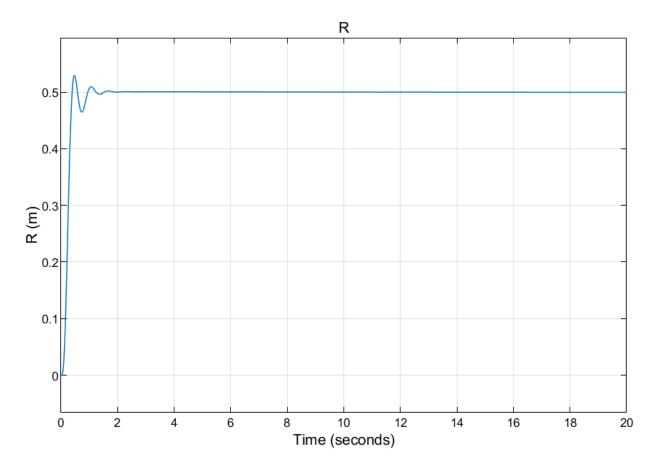
$$C(s) = K_p + \frac{K_i}{s} + \frac{K_d s}{T s + 1}, T = 0.01$$

PID در هر ۴ معیار، ضریب K_i با استفاده از این ابزار، منفی در آمده و باعث می شود که کنترل کننده ی نکته: در هر ۴ معیار، ضریب K_i با استفاده از حالت استانداد خود خارج شود. به همین علت نیز، اگر پاسخ پلهی مداربسته را در MATLAB رسم کنیم، تابع NaN می دهد. Step علی رغم رسم پاسخ، نمی تواند مقدار فراجهش و زمان نشست را برگرداند و خروجی NaN می دهد.

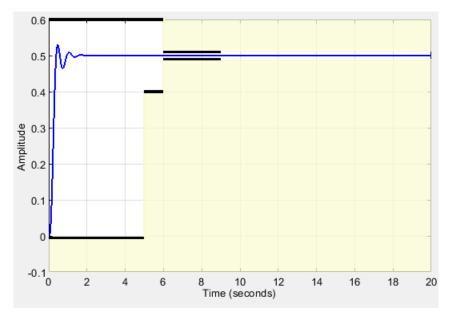
معيار ITAE

$$K_p = 29.0384, K_i = -0.1372, K_d = 6.7898, T = 0.01$$

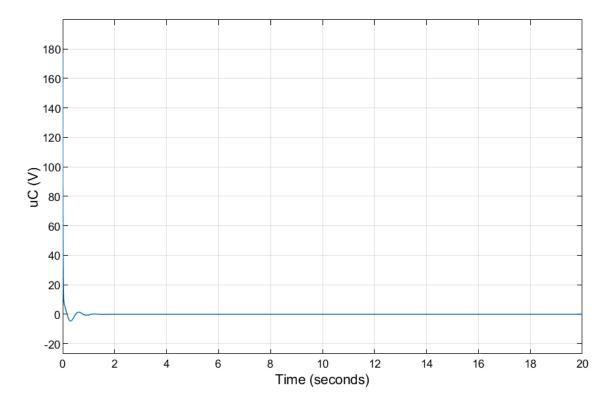
$$C(s) = \frac{708.02(s + 4.106)(s - 0.00472)}{s(s + 100)}$$

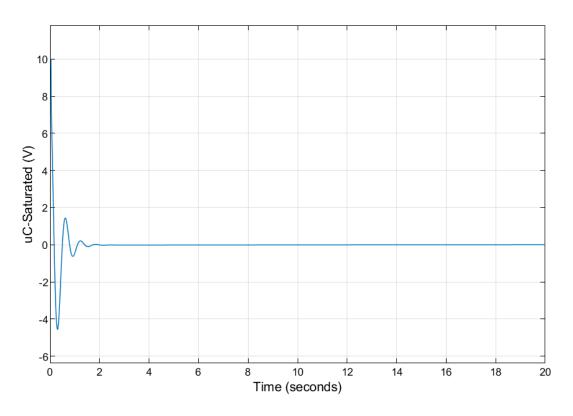
ITAE معیار -Simulink معیار -Simulink معیار

Simulink مر (Check Step Response Chracteristics بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک) ایر ITAE معیار -

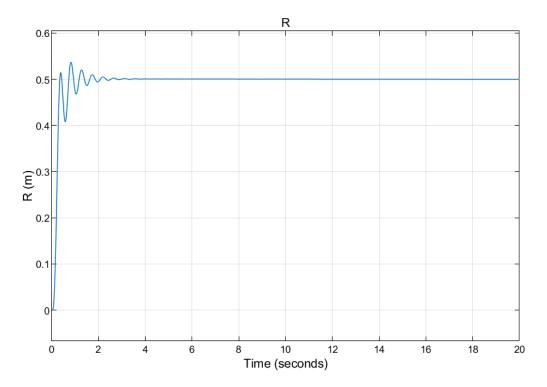
ITAE معیار Simulink معیار (پیش از اشباع) در Simulink معیار Simulink

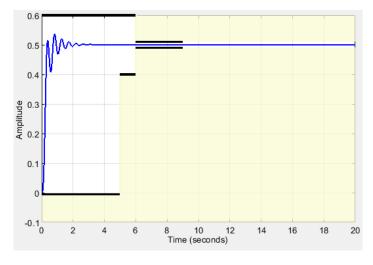
ITAE معیار Simulink معیار Simulink معیار Simulink معیار

$$K_p = 50.2017, K_i = -0.0024, K_d = 10.8185, T = 0.01$$

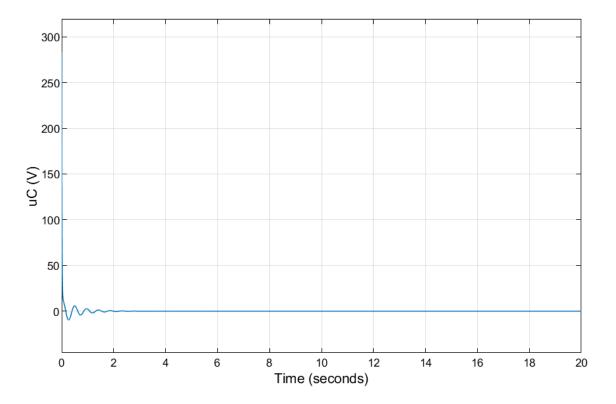
$$C(s) = \frac{1132.1(s + 4.435)(s - 4.781 \times 10^{-5})}{s(s + 100)}$$

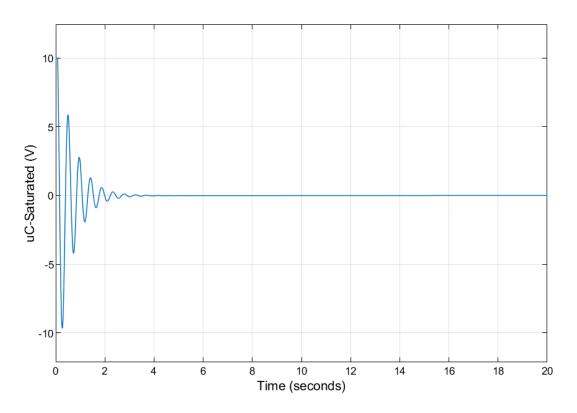
 ISE معیار $-\mathit{Simulink}$ معیار در $-\mathit{Simulink}$ معیار

Simulink مر (Check Step Response Chracteristics) در ۱۲۳: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک ISE) معیار -

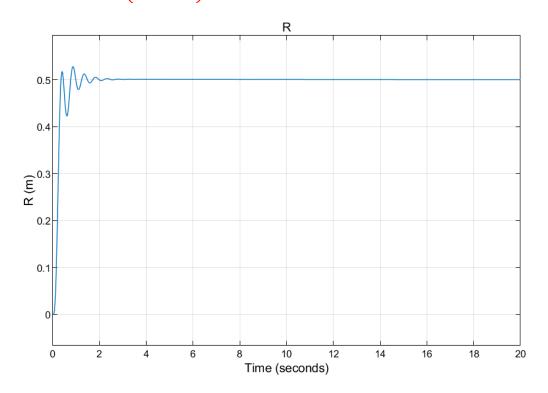
ISE معیار -Simulink در Simulink معیار کنترلی (پیش از اشباع) در

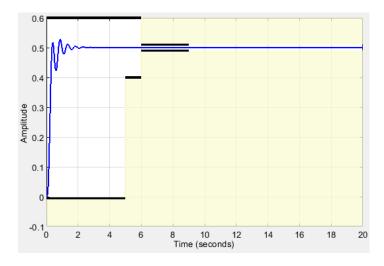
 ISE معیار $-\mathit{Simulink}$ در $-\mathit{Simulink}$ معیار کنترلی (پس از اشباع) در

$$K_p = 44.1321, K_i = -0.0776, K_d = 9.7242, T = 0.01$$

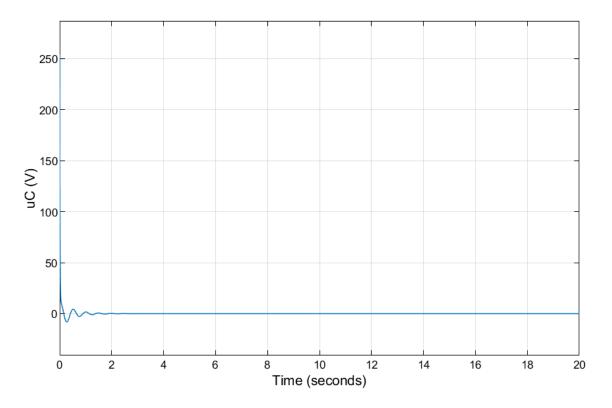
$$C(s) = \frac{1016.6(s + 4.343)(s - 0.001758)}{s(s + 100)}$$

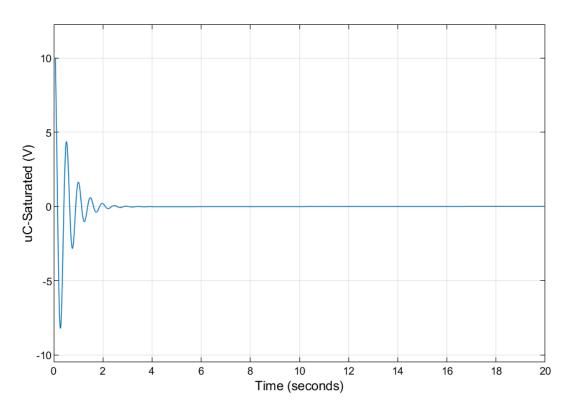
ITSE معیار -Simulink معیار مداربسته در

Simulink مودار ۱۳۶ $^\circ$: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک $Check\ Step\ Response\ Chracteristics) در <math>ITSE$ معیار -

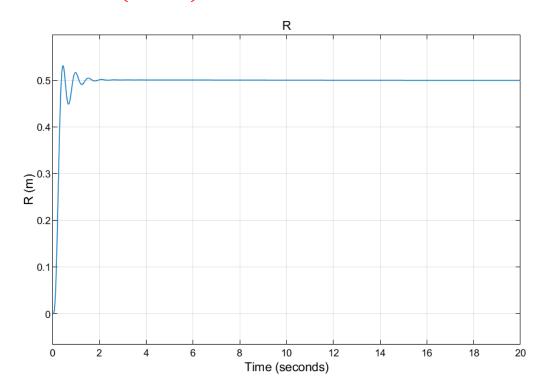
ITSE معیار -Simulink در Simulink معیار کنترلی (پیش از اشباع) در

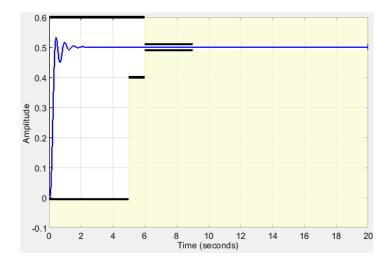
ITSE معیار -Simulink معیار (پس از اشباع) در

$$K_p = 35.0643, K_i = -0.0941, K_d = 7.8264, T = 0.01$$

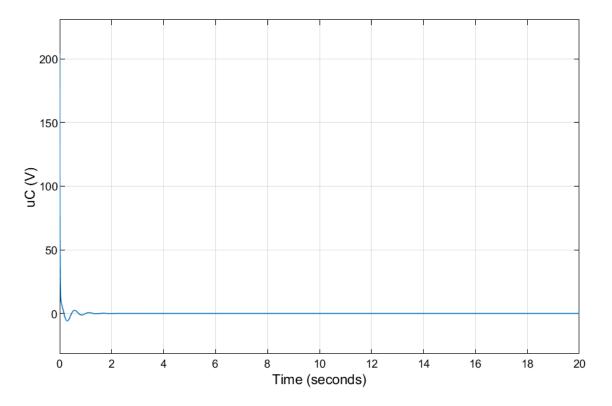
$$C(s) = \frac{817.7(s + 4.291)(s - 0.002682)}{s(s + 100)}$$

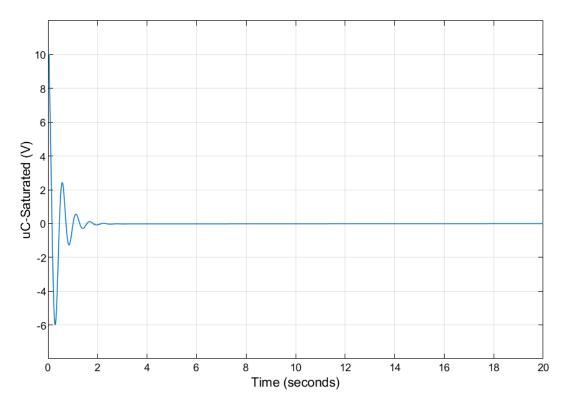
 IT^2SE معیار -Simulink معیار مداربسته در

Simulink مدار ها: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک $Check\ Step\ Response\ Chracteristics) در <math>IT^2SE$ معیار -

 IT^2SE معیار Simulink معیار (پیش از اشباع) در Simulink معیار

 IT^2SE معيار -Simulink در Simulink معيار پس از اشباع) در

مقایسهی چهار معیار

Workspace حال، مشابه سه پرسش قبل، خروجی هر بلوک Scope را به صورت یک آرایه ی دو بعدی در خروجی هر نلوک Stepinfo ، مشخصات زمانی آن را استخراج می کنیم.

Simulink ممکن است مقدار ناچیزی با آنچه که در Simulink مشاهده Simulink ممکن است مقدار ناچیزی با آنچه که در Solver بوده که Solver می Solver بوده که Solver بوده که Solver با می Solver در توابع Step در توابع Step و Step می باشد. به هر حال، درستی نتایج حاصل از Step تابع Stepinfo با رسم نمودار پاسخ مربوطه به کمک تابع Stepinfo محتسنجی شدهاند.

نکته: توجه شود که برای مشاهده ی مشخصات پاسخ پله، در ابتدا، در بلوک Scope از سربرگ Tools گزینه ی t_s در t_s مشاهده ی t_s و سپس، t_s و سپس، و گاها و سپس، و سپس، و گاها و گاها و سپس، و گاها و گاه

 $t_s(s)$: $ITAE = 0.8941 < IT^2SE = 1.0525 < ITSE = 1.3924 < ISE = 1.7390 < 6$

Overshoot(%): $ITSE = 5.5460 < ITAE = 5.9435 < IT^2SE = 6.3015 < ISE = 7.4625 < 20$ uC(0): $ITAE = 177 < IT^2SE = 204.4 < ITSE = 254.1 < ISE = 283 <math>\gg 10$

با توجه به پاسخهای فوق و بررسی مقدار فراجهش، زمان نشست و اندازه ی سیگنال کنترلی پیش از اشباع، علی رغم این که کنترل کنندههای طراحی شده با هر ${\bf *}$ معیار، مطلوبات کنترلی زمان نشست و مقدار فراجهش را فراهم می کنند، می توان گفت که کنترل کننده ی ${\bf *}$ ${$

پرسش شماره ۵ (پوشهی Q5)

برای حل این پرسش و رعایت مطلوبات کنترلی، یک کنترلکننده PID-F دو درجه آزادی طراحی کردهایم. فرآیند طراحی را نیز به کمک بلوک Simulink انجام دادهایم.

نکته: در تنظیمان بلوک مذکور، حد اشباع (nSat=10) را لحاظ کردهایم؛ با این حال، برای بررسی صحت پاسخ، همچنان بلوک Saturation را بعد از بلوک کنترل کننده، نگهداشتهایم.

$$C_{1o(r)} = \frac{30.373(s+2.757)(s+0.4973)}{s(s+25.56)}, C_{2o(y)} = \frac{-90.558(s+0.8592)(s+0.5353)}{s(s+25.56)}$$

 $t_s = 5.06s < 6s, Overshoot = 2.31\% < 20\%, uc(0) = 7.593 < 10$

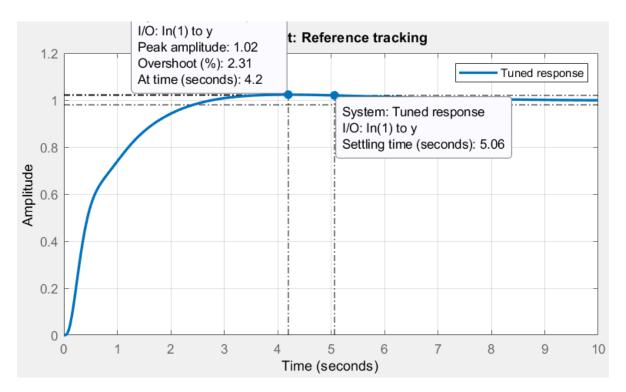
with Kp = 4.88, Ki = 1.63, Kd = 3.35, Tf = 0.0391, b = 0.78, c = 0.31

Continuous-time 2-DOF PIDF controller in parallel form.

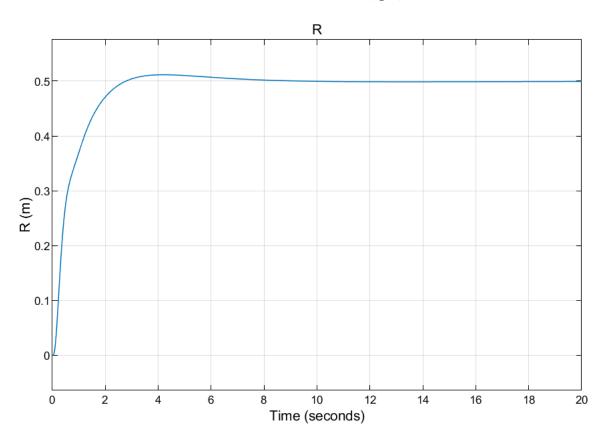
شکل ۱۰: نمایش (با دستور pidstd) تابع تبدیل کنترلکنندهی PID-F دو درجه آزادی

Controller Parameters	
	Tuned
Р	4.8772
I	1.6297
D	3.3522
N	25.5592
b	0.77996
С	0.31009
Performance and Robusti	
<u>, - </u>	ness
Performance and Robusti	ness
Performance and Robusti Rise time	ness
Performance and Robusti	Tuned 1.52 seconds
Performance and Robusti Rise time Settling time	Tuned 1.52 seconds 5.06 seconds
Performance and Robusti Rise time Settling time Overshoot	Tuned 1.52 seconds 5.06 seconds 2.31 %
Performance and Robusti Rise time Settling time Overshoot Peak	Tuned 1.52 seconds 5.06 seconds 2.31 % 1.02

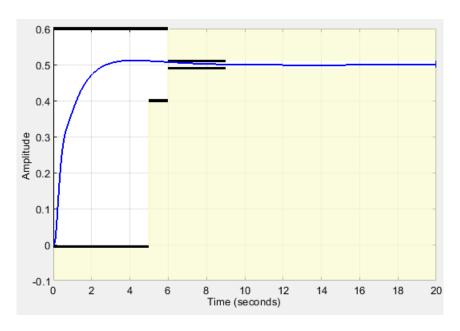
شکل ۱۱: مشخصات کنترل کنندهی PID-F دو درجه آزادی

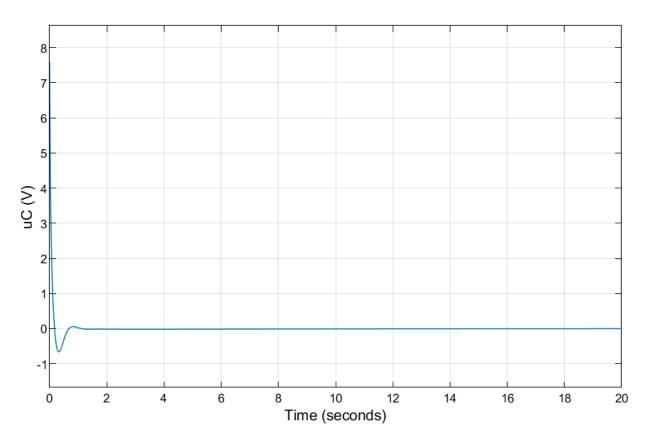
PID-F نمودار ۴۳: پاسخ پلهی مداربسته – کنترل کنندهی

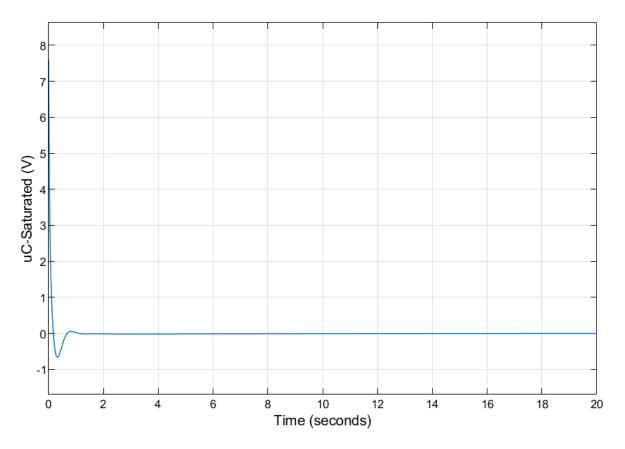
PID-F نمودار Simulink کنترل کنندهی مداربسته در

Simulink مررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته (با بلوک Check Step Response Chracteristics) اور ۴۵: بررسی صحت پاسخ پلهی مداربسته - کنترل کنندهی - کنترل کننده

PID-F نمودار ۴۶: پاسخ سیگنال کنترلی (پیش از اشباع) در Simulink در

PID-F نمودار Simulink کنترلی (پس از اشباع) در Simulink کنترل کنندهی Simulink

مقایسه با کنترل کنندههای طراحی شده در پرسشهای قبل

 $t_s(s): Q_4 = 0.89 < Q_1 = 2.52 < Q_2 = 2.96 < Q_5 = 5.06 < Q_3 = 5.54 < 6$ $Overshoot(\%): Q_2 = 1.32 < Q_5 = 2.31 < Q_4 = 5.94 < Q_1 = 14.03 < Q_3 = 17.2 < 20$ $uC(0): Q_5 = 7.593 < Q_3 = 9.150 < 10 < Q_1 = 21.25 < Q_2 = 73.06 < Q_4 = 177$

با توجه به مقایسه ی فوق، مشاهده می شود که کنترل کننده های طراحی شده در هر پنج سوال، مطلوبات کنترلی زمان نشست و مقدار فراجهش را به خوبی فراهم می کنند. همچنین مشاهده می شود که کنترل کننده ی طراحی شده در این پرسش، یعنی PID-F دو درجه آزادی، مقدار فراجهش کمی داشته و همچنین کمترین مقدار اولیه ی سیگنال کنترلی را دارد. لازم به ذکر است که با توجه به حد اشباع تعریف شده (PID-F:ZN-Modified) و مقدار اولیه ی سیگنال های کنترلی، به نظر می رسد که کنترل کننده های پرسش PID-F:ZN-Modified) و پرسش PID-F:ZN-Modified و درجه آزادی) در مجموع، انتخابهای مناسب تری هستند.

$oldsymbol{arphi}$ پرسش شماره $oldsymbol{Q6}$

در صفحه ی قبل، کنترل کنندههای طراحی شده را از نظر مشخصات پاسخ زمانی و فراهم کردن مطلوبات کنترلی مربوط به زمان نشست و مقدار فراجهش، مقایسه کردیم و نتیجه این شد که کنترل کنندههای طراحی شده در پرسش PID - F:ZN - Modified و پرسش PID - F:ZN - Modified و پرسش و زمانی، فراهم کردن مطلوبات کنترلی و رعایت حد اشباع، بهتر از سایر کنترل کنندهها هستند. حال، در ابتدای پاسخ این پرسش، پاسخ فرکانسی این کنترل کنندهها را با یک دیگر مقایسه می کنیم. توجه شود که منظور از PM همان حد (یا حاشیه) بهره، PM همان حد (یا حاشیه) فاز، PM همان فرکانس گذر فاز و PM همان فرکانس گذر می باشد.

این مشخصات به کمک بلوک $Bode\ Plot$ در Simulink حاصل شدهاند (نمودارهای ۴۸ تا ۵۱). همچنین در خصوص صحتسنجی اطلاعات فرکانسی زیر، برای پرسش ۱ تا ۵ از دستور margin برای پرسش ۱ از شکل ۵ و برای پرسش ۵ از شکل ۱۱ استفاده شده است. bode مدارباز در SISO برای پرسش ۲ از شکل ۵ و برای پرسش ۵ از شکل ۱۱ استفاده شده است. توجه شود که به دلیل دو درجه بودن کنترل کننده ی PID-F در پرسش ۵، از بلوک $Bode\ Plot$ برای آن استفاده نشده است.

نکته: در نمودار ۵۱، سیستم مداربسته ی پرسش ۴ (کنترل کننده ی طراحی شده با معیار ITAE) به دلیل منفی بودن ضریب انتگرالی کنترل کننده که پیش تر به آن اشاره شد، به صورت ناپایدار گزارش می شود.

$$GM(dB): Q_4 = 8.41 < Q_5 = 12.8 = Q_3 < Q_2 = 15.2 < Q_1 = 22.5$$

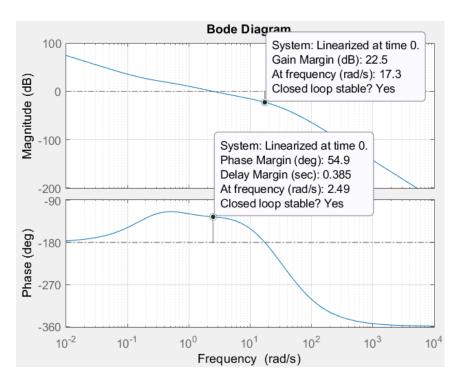
$$\omega_p\left(\frac{rad}{s}\right): Q_3 = 11.11 < Q_5 = 14.3 < Q_1 = 17.3 < Q_4 = 17.6 < Q_2 = 19.3$$

$$PM(^\circ): Q_4 = 26.3 < Q_5 = 54 < Q_3 = 54.1 < Q_1 = 54.9 < Q_2 = 62$$

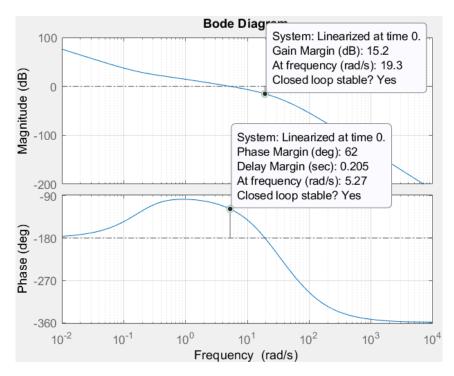
$$\omega_g\left(\frac{rad}{s}\right): Q_1 = 2.49 < Q_3 = 3.74 < Q_5 = 4.69 < Q_2 = 5.27 < Q_4 = 9.37$$

همان گونه که مشاهده می شود، پایداری نسبی کنترل کننده های طراحی شده در پرسشهای T و T تقریباً با یک دیگر مشابه است و کنترل کننده های طراحی شده در پرسشهای T و T نیز به ترتیب بیشترین حاشیه ی بهره و بیشتری حاشیه ی فاز را دارند؛ البته توجه شود که مقدار اولیه ی سیگنال های کنترلی در کنترل کننده های T بیشتر از حد مجاز اشباع (T اشباع (T بیشتر از حد مجاز اشباع (T بیشتر از حد مخان از باید از باید

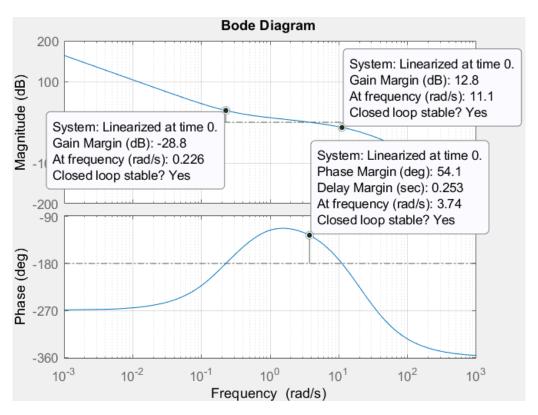
پرسش $^{\circ}$ (PID -F:ZN-Modified) و پرسش $^{\circ}$ (PID -F:ZN-Modified) و پرسش $^{\circ}$ کنترل کنندهها هستند.

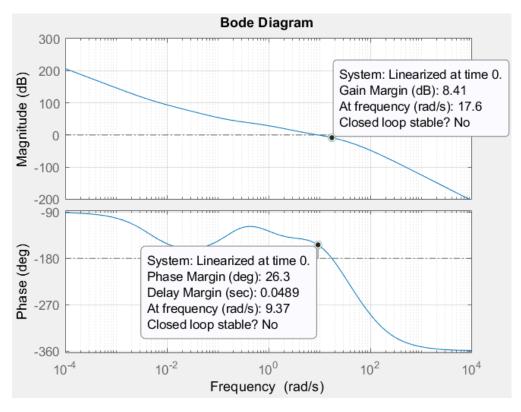
Simulink مدارباز و نمایش مشخصات فرکانسی سیستم پرسش ۱ در bode نمودار ۴۸: نمودار

Simulink مدارباز و نمایش مشخصات فرکانسی سیستم پرسش ۲ در bode نمودار ۴۹: نمودار

Simulink مدارباز و نمایش مشخصات فرکانسی سیستم پرسش bode مدارباز و نمایش مشخصات فرکانسی

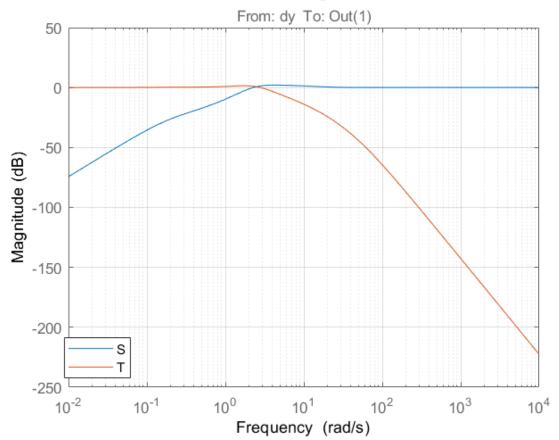

Simulink مدارباز و نمایش مشخصات فرکانسی سیستم پرسش * در *

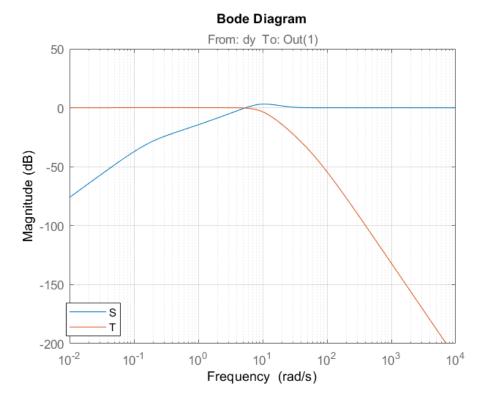
همچنین توجه شود که با صرف از نظر از سیستم پرسش ۴، سیستمهای پرسش ۱ و ۲، به ترییب کمترین و همچنین توجه شود که با صرف از نظر از سیستم پرسش ۵، سیستم پرسش ۵، بزرگ تر از بیشترین (پهنای باند فرکانسی) $\omega_g \cong \omega_b$ را دارند. از طرفی، $\omega_g \cong \omega_b$ برای سیستم پرسش ۵، بزرگ تر از سیستم پرسش ۳ میباشد؛ یعنی پهنای باند فرکانسی و در نتیجه سرعت کنترل کننده ی PID - F دو در بیجه، انتخاب آزادی، بیشتر از کنترل کننده ی PID - F طراحی شده به روش PID - F دو درجه آزادی، دست ما را در طراحی، بسیار بازتر از سایر روشها می گذارد؛ زیرا می توانیم با یک درجه ی آزادی آن، به صفر کردن خطا و با درجه ی آزادی دیگر به حذف اغتشاش بپردازیم (بخش دوم پرسش ۶).

حال، برای تکمیل بحث تحلیل پاسخ فرکانسی، به بررسی توابع حساسیت و مکمل حساسیت میپردازیم. این توابع bode را به کمک دستور bode تولید کرده و همراه با یک دیگر در نمودار bode نشان دادهایم (نمودارهای ۵۲).

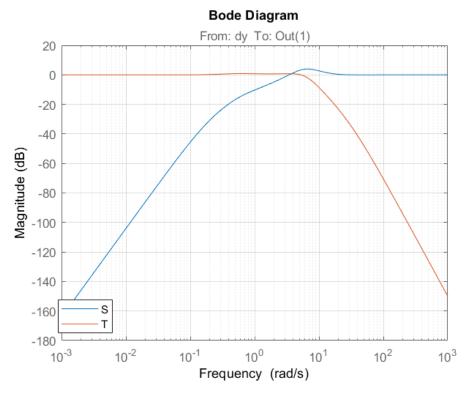
Bode Diagram

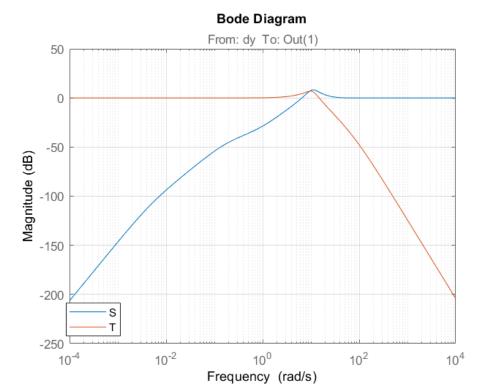
نمودار ۵۲: توابع تبدیل حساسیت و مکمل حساسیت برای پرسش ۱

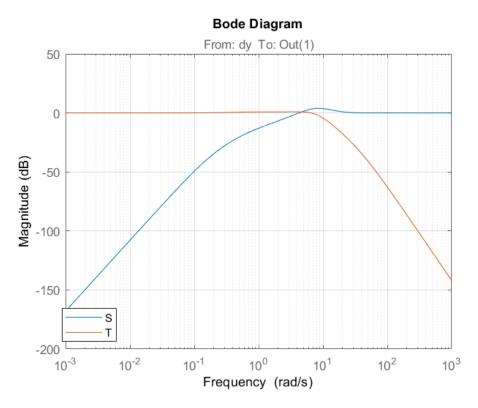
نمودار ۵۳: توابع تبدیل حساسیت و مکمل حساسیت برای پرسش ۲

نمودار ۵۴: توابع تبدیل حساسیت و مکمل حساسیت برای پرسش ۳

نمودار ۵۵: توابع تبدیل حساسیت و مکمل حساسیت برای پرسش ۴

نمودار ۵۶: توابع تبدیل حساسیت و مکمل حساسیت برای پرسش ۵

میدانیم برای این که یک سیستم کنترلی، نسبت به تغییرات و خطاهای موجود در مدل، حساس نباشد و همچنین توانایی حذف اغتشاش بالایی داشته باشد، تابع حساسیت باید در دامنه ی فرکانسی مربوط به تغییرات و اغتشاش، اندازه ی کوچکی داشته باشد؛ یعنی:

$$\left|G_{open\;loop}\right|\gg 1 \rightarrow |S|\ll 1 \rightarrow |T|\approx 1 \rightarrow 20log|T|\approx 0dB$$

با توجه به توضیحات فوق و نمودارهای ترسیم شده، مشاهده می شود که توابع حساسیت هر پنج سیستم تا حد زیادی، مشابه یک دیگر هستند و به راحتی نمی توان بر مبنای آنها، یک کنترل کننده را انتخاب کرد. از طرفی اگر حد -3dB (معیار تضعیف) را برای برقراری شروط فوق در نظر بگیریم، با نگاه دقیق تر به محورها، متوجه خواهیم شد که:

$$20log|S| \le -3dB@\left(\frac{rad}{S}\right): Q_1 = 1.7 < Q_3 = 2.5 < Q_5 = 3.1 < Q_2 = 3.8 < Q_4 = 5.5$$

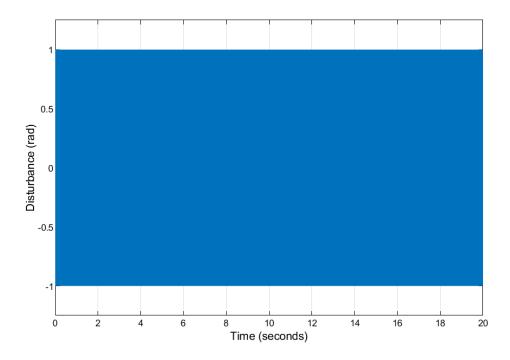
همچنین شیب کاهش |T| برای سیستمهای پرسشهای ۳ و ۵ بیشتر از باقی کنترل کنندهها است؛ یعنی این دو سیستم، نسبت به نویز (هر ورودی با دامنه یکم و فرکانس زیاد، مانند اغتشاش ورودی اشاره شده در پرسش ۶ سیستم، نسبت به نویز (هر ورودی با دامنه یکم و فرکانس زیاد، مانند اغتشاش)، مقاومت بیشتری داشته و با فرکانس $\frac{rad}{s}$ بهتر می توانند اثر آن را کاهش دهند.

انتخاب كنترلكننده

در مجموع، با توجه به مقدار اولیه ی سیگنال کنترلی، فراهم کردن مطلوبات کنترلی زمان نشست و مقدار فراجهش، کیفیت پاسخ زمانی، کیفیت پاسخ فرکانسی، حدود بهره و فاز، پهنای باند، حساسیت و انعطاف پذیری در طراحی پارامترهای کنترل کننده، می توان گفت که کنترل کننده ی PID-F دو درجه آزادی طراحی شده در پرسش ۵، بسیار گزینه ی مناسبی است.

حذف اغتشاش

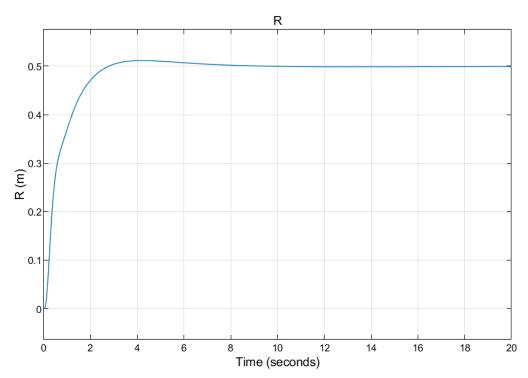
با استفاده از بلوک Clock و Clock و Clock و Clock اغتشاش مورد نظر را پیش از Clock (سیستم اصلی) و با سه دامنه ی مختلف ۱، ۱۰ و ۱۰ به سیستم با کنترل کننده ی Clock دو درجه آزادی، اعمال می کنیم. همان گونه که در ادامه مشاهده می شود، در هر سه حالت، اثر این اغتشاش به خوبی کاهش پیدا کرده و حتی به صورت چشمی نیز به سختی مشاهده می شود (یعنی قاعدتاً دامنه ی آن به زیر 3% گفته شده می رسد) و همچنین اعمال این اغتشاش، منجر به کاهش زمان نشست و مقدار فراجهش نسبت به حالت اصلی می شود و البته در هر سه حالت، مقدار اولیه ی سیگنال کنترلی، تغییری نکرده و زیر حد اشباع باقی خواهد ماند.

1rad نمودار ۵۷: نمونه اغتشاش ورودی به دامنهی

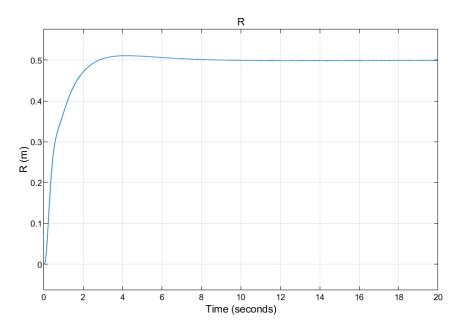
دامنهی ۱

 $t_s = 5.04s < 6s, Overshoot : 2.29\% < 20\%, uC(0) = 7.593 < 10$

۱ دامنهی – Simulink دامنهی - دامنهی – دامنهی

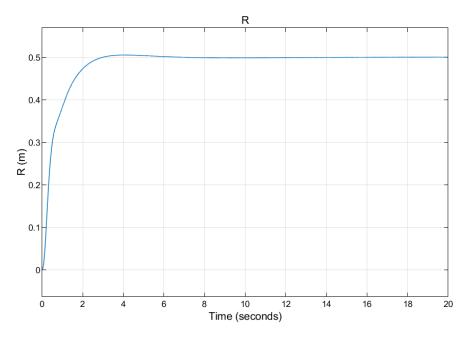
 $t_s = 4.82s < 6s, Overshoot; 2.18\% < 20\%, uC(0) = 7.593 < 10$

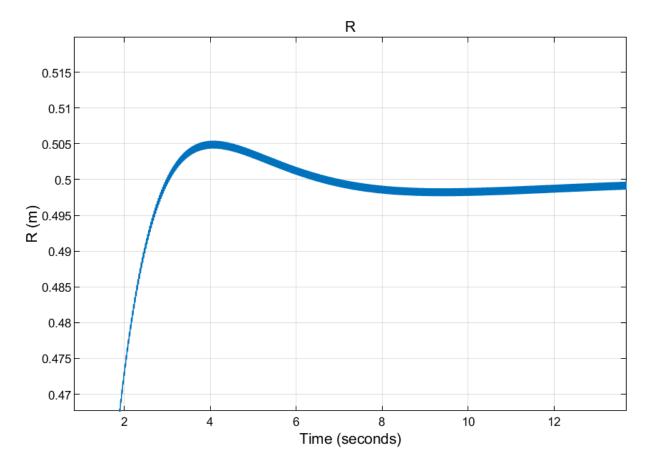
۱۰ دامنهی –Simulink نمودار ۵۹: پاسخ پلهی مداربسته در

دامنهی ۱۰۰

 $t_s = 2.48s < 6s, Overshoot: 1.09\% < 20\%, uC(0) = 7.593 < 10$

 $1 \cdot \cdot \cdot = -Simulink$ نمودار ۶۰: پاسخ پلهی مداربسته در

۱۰۰ دامنهی یاسخ پلهی مداربسته در Simulink دامنهی یاسخ پلهی مداربسته در